

Eugeniusz Kurkowski

Rola adwokatów-radców prawnych Izby łódzkiej w okresie XXV-lecia

Palestra 18/11(203), 17-18

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rola adwokatów-radców prawnych Izby łódzkiej w okresie XXV-lecia

Budowa oraz wprowadzenie w życie nowych zasad ustrojowych przy realizacji takich podstawowych reform, jak dekrety o reformie rolnej, o upaństwowieniu lasów, o upaństwowieniu wielkiego i średniego przemysłu, a następnie tworzenie podstaw nowej gospodarki socjalistycznej przy zachowaniu niekiedy jeszcze przepisów prawnych, które nie odpowiadały zmienionym warunkom — wymagało dużej wiedzy prawniczej, społeczno-politycznego wyrobienia i pełnego oddania się pracy ze strony adwokatów zaangażowanych w służbie gospodarki uspołecznionej.

We wspomnieniach mych chciałbym w paru słowach omówić wycinek pracy tych adwokatów łódzkich, którzy się włączyli zaraz po wyzwoleniu — na stanowiskach bądź to rzeczników interesów Skarbu Państwa w Zespole Delegacyjnym Prokuraturii Generalnej powołanym w Łodzi, bądź też radców prawnych — w dzieło odbudowy gospodarki narodowej, jak również w dzieło budowy nowej rzeczywistości.

Stanowiska radców prawnych powstających wówczas zjednoczeń, przedsiębiorstw państwowych a następnie organizujących się jednostek spółdzielczości pracy — obok stanowisk w Zespole Delegacyjnym Prokuraturii Generalnej, reprezentującym Skarb Państwa i zastąpionym potem przez tzw. Urząd Zastępstwa Prawnego — objęli adwokaci. Właśnie na adwokatach spoczął wtedy trud wykonania wielkiego zadania nie tylko w zakresie zastępstwa sądowego, do czego dzięki swemu zawodowi byli już wdrożeni, ale również w zakresie niesienia pomocy fachowej przy tworzeniu jednostek gospodarki uspołecznionej i w dużej mierze przy wypracowaniu form organizacyjnych tych jednostek i wykonywanej w nich pracy. Stan taki musiał trwać tak długo, dopóki nie został powołany do życia państwowy arbitraż gospodarczy. Poza tym należy tu mieć także na uwadze, że w związku ze zniszczeniem Warszawy niektóre urzędy centralne i ministerstwa, w pierwszych latach niepodległości, zanim przeniesiono je do Warszawy, czynne były w Łodzi. Z tego względu adwokaci łódzcy mieli dość dużo pracy, bo nie tylko w jednostkach gospodarki uspołecznionej, ale także w niektórych centralnych organach władzy państwowej.

Należy dodać, że praca adwokatów na zajmowanych stanowiskach w gospodarce uspołecznionej obejmowała nie tylko pracę zawodową, ale niejednokrotnie łączyła się ona z ich pracą społeczną i polityczną. Ostatnim wreszcie wycinkiem pracy społecznej adwokatów-radców prawnych, choć również ważnym, było udzielanie pomocy prawnej czy porad prawnych pracownikom zakładów pracy w swych miejscach zatrudnienia oraz wdrażanie znajomości przepisów prawnych i rozumienia ich sensu w ramach prowadzonej tzw. popularyzacji prawa.

Z dużym doświadczeniem w dziedzinie spraw społecznych i gospodarczych oraz ze znajomością prawa włączyli się później adwokaci-radcowie prawni przy powoływaniu do życia zespołów adwokackich jako nowej formy pracy adwokatury uspołecznionej. W większości wypadków byli oni właśnie współorganizatorami tych zespołów. Niejednokrotnie już przy samym powstaniu zespołów, w czasie dalszego doskonalenia form pracy zespołowej, wielu radców prawnych przez szereg lat pełniło obowiązki kierowników zespołów.

Cenny jest również wkład tych adwokatów-radców prawnych, którzy w piśmiennictwie prawniczym, głównie w periodykach, omawiali ukazujące się lub mające się ukazać akty prawne z zakresu prawa gospodarczego i prawa pracy oraz podnosili cały szereg kontrowersyjnych zagadnień i przyczyniali się do właściwej interpretacji obowiązujących przepisów prawa materialnego i procesowego. Publikacje tych adwokatów były wielką pomocą w pracy radców prawnych w skali krajowej.

Reforma z 1963 r., która dokonała rozdzielenia pracy adwokata-radcy prawnego i pracy adwokata-członka zespołu, postawiła przed wielu adwokatami niezwykle trudny problem wybrania dla siebie dalszej drogi pracy zawodowej. Znaczenie tej sprawy było niezwykle doniosłe, także dla państwa, jeśli się zważy, że obsługa prawna jednostek uspołecznionych spoczywała przede wszystkim w rękach adwokatów-radców prawnych.

Poważna część adwokatów zdecydowała się wtedy pozostać na stanowiskach radców prawnych. Decyzja była niekiedy bardzo trudna, gdyż w wielu wypadkach adwokaci — obok obsługi prawnej w jednostkach gospodarki uspołecznionej — uprawiali praktykę prywatną przez szereg lat, cieszyli się wysoką oceną swej pracy przez sądy, kolegów i klientów. Przy podejmowaniu jednak w tej kwestii ostatecznej decyzji przeważał w większości wypadków ten pierwszy wzgląd. Powzięta bowiem przez tę grupę adwokatów decyzja była niejednokrotnie podyktowana chęcią dalszego, tak owocnego udziału adwokatów w pracy na stanowisku radcy prawnego, w budowie i w utrwalaniu zasad prawnych oraz porządku prawnego w gospodarce uspołecznionej.

O wadze problemu adwokatów-radców prawnych w naszej Izbie świadczy najdobitniej fakt, że na dzień 31. XII. 1973 r. było 101 adwokatów-radców prawnych, tj. przeszło 1/5 ogółu adwokatów-członków Izby Adwokackiej w Łodzi.

Adwokaci-radcowie prawni są przeświadczeni, że praca ich na stanowiskach zajmowanych w służbie jednostek gospodarki uspołecznionej jest społecznie pożyteczna i że będą ją pełnić nadal z pełnym oddaniem dla dobra gospodarki narodowej.